

Friare foto utan natur

Fotografen Jan-Peter Lahall ställer ut bilder i Åbrogården

Örebrofotografen Jan-Peter Lahall ställer ut naturfotografier i Åbrogården från och med den 10 mars. Men själv kallar han sig inte längre naturfotograf, utan ägnar sig åt alla typer av bilder – och känner sig friare än någonsin.

De bilder som Jan-Peter Lahall ställer ut hos Vingåkersbygdens Konstförening hänger vanligtvis i hans eget galleri i den gamla byggnaden precis vid Örebro slott som tidigare varit bland annat bränneri och barnhem. Men att skicka sina alster på utställningar ser han också som viktigt.

– Det är bra att komma ut, alla tar sig ju inte hit minsann, konstaterar han när Vingåkers Tidning träffar honom i det vackert belägna galleriet.

Som naturfotograf är J-P Lahall etablerad sedan många år, både här hemma och internationellt. Men det tog nästan tio år från det att han bestämt sig till det att drömmen om att leva på fotograferingen slog in.

– 1975 köpte jag kamera. 1976 åkte jag och en kille till Alaska i nästan fem månader. Då var man ju ung och drog bara iväg med en ryggsäck, ett jädrans äventyr. Senare har jag varit ute och rest på olika håll och kanter, men det var det stora äventyret. När jag kom hem från den resan sa jag att det här ska jag jobba med på heltid, och sedan 1985 har jag levt på det.

Jan-Peter Lahall menar att äventyr av den karaktären hör ungdomen till, men håller med om att alla inte gör sina äventyr till en yrkeskarriär.

– Det är en fråga om att bestämma sig. Om du inte bestämmer dig blir det bara halvdant, men bestämmer du att det här ska jag leva på om tio år så jobbar du med en annan inriktning. Du tar reda på vad som krävs och lär dig det. Men idag skulle jag inte säga till någon att satsa på att bli fotograf på heltid, för det är ganska tufft med ekonomin. För 10–12 år sedan omsatte jag 3,5 miljoner och nu kanske jag omsätter 800.000. Det räcker nästan inte för att ta ut lön på och du får göra allting själv. Allt. Jag hade två anställda förut och då blir man ju avlastad, men nu gör jag allt och då är det mycket som man inte har tid med. Man får ta det viktigaste.

Han menar att det är den digitala utvecklingen som ligger bakom det. Nästan ingen anlitar fotografer på samma sätt längre. Kommunala och statliga instanser köper in kameror och fotar själva för att försöka spara pengar. Enligt Lahall finns det en risk med det tänkandet, att om man till exempel vill marknadsföra länets naturupplevelser och fotar själv medan andra län anlitar proffs så kanske det blir så att de tyska turisterna åker dit istället.

– Men jag vill liksom bara göra mina grejor nu, jag bryr mig inte så mycket om vad som händer runtomkring. Pengar vill jag egentligen bara ha för att utveckla saker och ting, och sedan kan jag leva skitsnålt om det behövs.

Har den digitala utvecklingen då påverkat Jan-Peter Lahalls eget fotograferande?

– Jag vet inte om det har med det digitala att göra eller om det är en naturlig utveckling, men jag fotar lite annorlunda. Jag intresserar mig mer för bilden, och är inte så mycket naturfotograf längre. Jag fotar vad som helst. Vad som helst som kan bli bra på bild är intressant.

Betyder det också att du får utforska andra egenskaper hos dig själv som fotograf?

– Ja, det tycker jag verkligen. Om man bara är naturfotograf är det egentligen bara det man tittar på. Att man blir naturfotograf är ju för att man är intresserad av naturen, det är så det börjar. Sedan när man börjar intressera sig för bilden då ändrar man sig. Man öppnar sina sinnen för annat. Det är mycket roligare, mycket friare. Det känns som att jag gått ett steg längre.

Att Jan-Peter Lahall tagit det steget ut i friheten betyder inte att han släpper naturfotograferingen helt. Han ger årligen ut sin populära almanacka med bilder och bor mitt i den närkingska vildmarken nära svansjön Tysslingen med vargar, lodjur och vildsvin smygande runt knuten – och hemstaden Örebro släpper han inte.

– Örebro är en fantastisk stad, en fin och vacker stad och jag trivs fruktansvärt bra i Örebro.

Bland de många böcker han har på gång finns också några med naturtema.

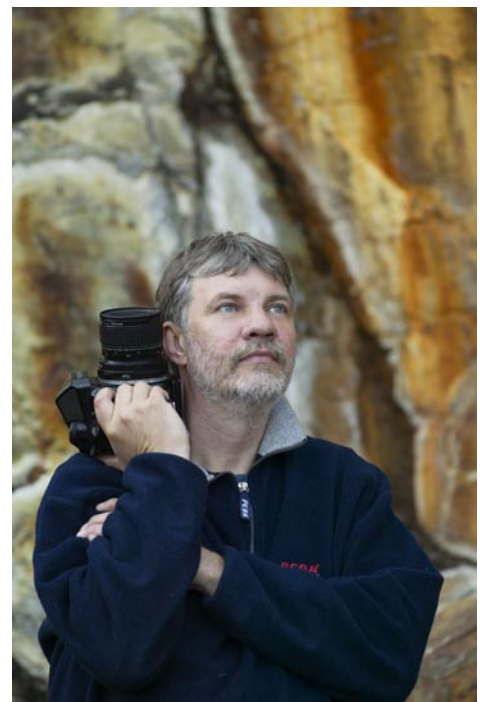
– Jag fick för mig får några år sedan att jag ska slutföra allting. Kom till insikten att jag vill göra någonting av allt som jag har fotat. Så jag håller på med ganska många bokprojekt, ett tiotal faktiskt. Det är en ny bok med dikter av Arne Johnsson där alla bilderna är tagna i Lindesbergs kommun, vi har gjort en tillsammans förut. En bok handlar om Ukraina, jag har rest där i två månader med Nikolai Scherbak på Örebro Universitet som är från Ukraina.

Under intervjun dyker en strid ström människor förbi, människor som jobbar i samma hus eller bara vill säga hej. Bland annat Mia Jameson som Jan-Peter Lahall samarbetar med på ännu en kommande bok, en om morötter.

– En annan bok är väldigt ovanlig för mig. Det är en bok om campusområdena i Örebro län. Jag gjorde ett jobb och fotograferade byggnaderna där. Men det var ju inte lätt. Jag ville göra någonting annorlunda så jag började scanna av varenda kvadratmeter i Kopparberg till exempel. Jag började ta på en massa detaljer och blev helt i gasen. Det är en utmaning att

Pressbild: Jan-Peter Lahall

Pressbild: Mujo Korach

fotografera ett begränsat område. Det känns faktiskt mer unikt än att åka till Afrika och fotografera vilda djur. Jag tyckte att det var jättekul och hittade massor av grejor. När jag levererade bilderna så ville de bara ha en liten del, så jag tänkte att jag gör väl en bok av det. Det känns som att det är en liten bok som jag vill ha ut, ett tidsavtryck. Sedan kommer en bok om naturens egna konstverk.

– Så har jag rest runt mycket i Storbritannien med en engelska och det ska bli en bok för varje år som vi har rest. Den första är färdiglayoutad och innehåller texter av en poet som heter Fiona Sampson. Sedan blir det någon annan i part two. Det är ju lite natur det också, men även att man går runt – lite street photographing. Ja, det är allting. Jag vill inte läsa mig till någonting. Ingenting är heligt längre.

Utställningen med Jan-Peter Lahalls bilder pågår till och med 25 mars i Åbrogården.